

**Sprawozdanie
z egzaminu maturalnego 2018**

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Język rosyjski

Opracowanie:

Svetlana Galant (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Anna Staroń (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)

Monika Zdunik (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

Opieka merytoryczna

Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Beata Trzcińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Marka Edelmana 6, 00-190 Warszawa
tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04
e-mail: sekretariat@cke.gov.pl
www.cke.gov.pl

Język rosyjski

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym składał się z 40 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, zadań na dobieranie) oraz jednego zadania otwartego rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (15 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (15 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (10 zadań zamkniętych) i tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte). Zadania na rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie tekstów pisanych i zadania na znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte oraz 10 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		956
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	473
	z techników	483
	ze szkół na wsi	148
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	233
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	507
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	68
	ze szkół publicznych	876
	ze szkół niepublicznych	80
	kobiety	584
	mężczyźni	372
	bez dysleksji rozwojowej	901
	z dysleksją rozwojową	55

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 3 uczniów – laureatów i finalistów Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Rosyjskiego.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	2
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	1
	niesłyszący	0
	ogółem	3

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu			17 maja 2018 r.
Czas trwania egzaminu			120 minut
Liczba szkół			159
Liczba zespołów egzaminatorów*			1
Liczba egzaminatorów*			14
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)			1
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)			6
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań			0

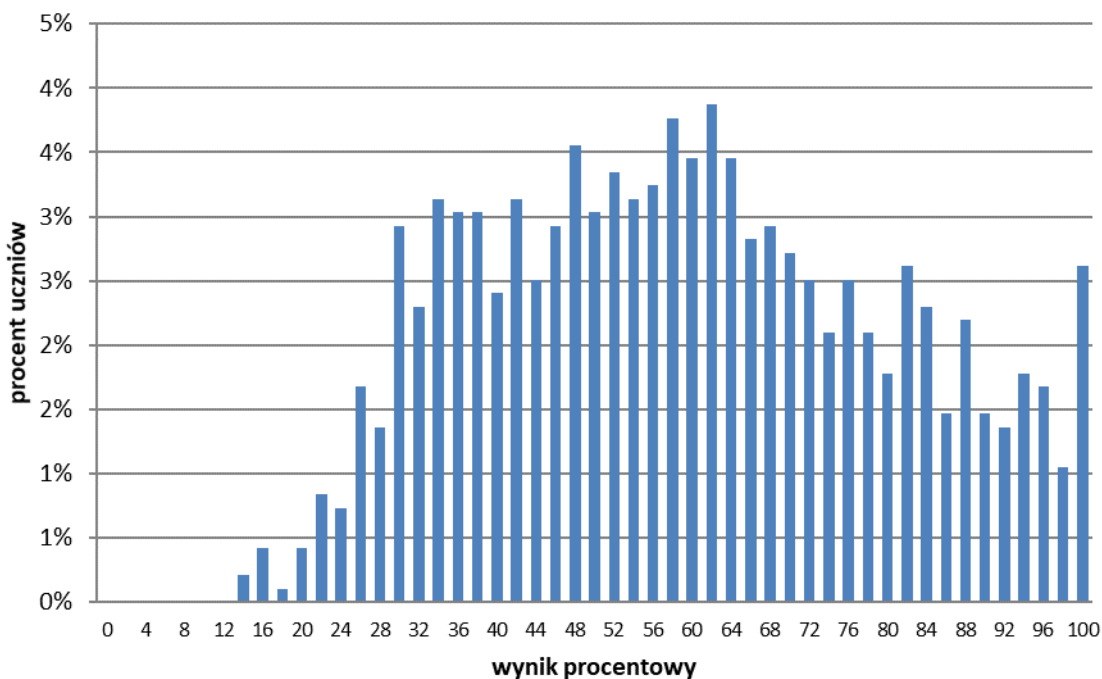
* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1457, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

Wykres 1. Rozkład wyników zdających

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	956	14	100	58	62	59	21	94
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	473	16	100	66	62	66	21	96
z techników	483	14	100	52	48	53	18	93
bez dysleksji rozwojowej	901	14	100	60	62	60	21	87
z dysleksją rozwojową	55	16	80	44	36	46	15	95

* Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

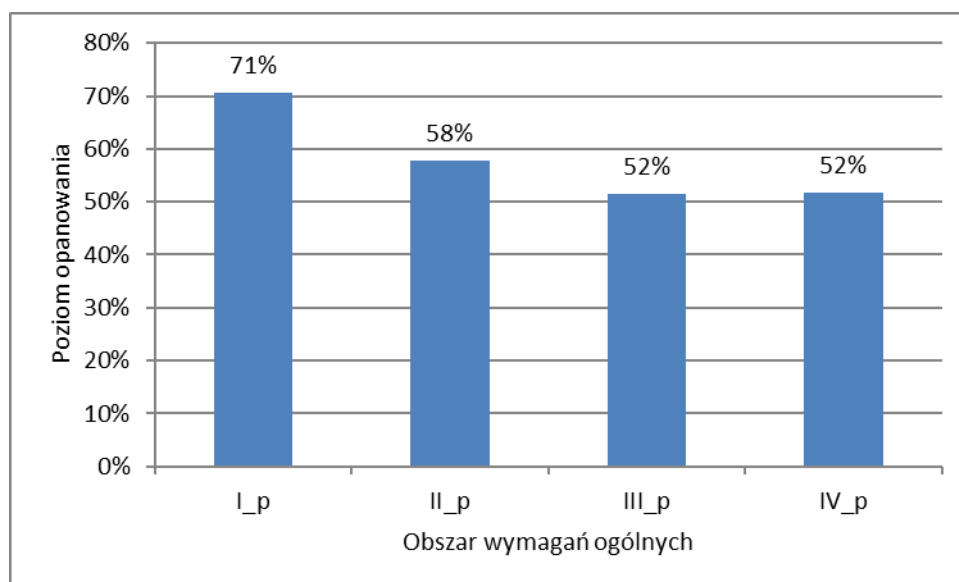
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Numer zadania	Wymagania szczegółowe / Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	51%
	1.2.		83%
	1.3.		55%
	1.4.		64%
	1.5.		81%
	2.1.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	51%
	2.2.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	63%
	2.3.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	63%
	2.4.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	73%
	3.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	53%
	3.2.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	93%
	3.3.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	81%
	3.4.		91%
	3.5.		88%
	3.6.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	71%
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	4.1.	3.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	79%
	4.2.		36%
	4.3.		52%
	4.4.		46%
	5.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	79%
	5.2.	3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	61%
	5.3.	3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	60%
	6.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	81%
	6.2.		74%
	6.3.		70%
	6.4.		38%
	6.5.	3.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	44%
	7.1.	3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	50%
	7.2.		44%
	7.3.		54%
I. Znajomość środków językowych	8.1.	1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	52%
	8.2.		36%
	8.3.		17%
	8.4.		55%
	8.5.		59%
	9.1.	1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	49%
	9.2.		40%
	9.3.		46%
	9.4.		75%
	9.5.		87%

I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	10.	5.1.) Zdający opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności. 5.6.) Zdający przedstawia opinie innych osób. 7.2.) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	treść	58%
			spójność i logika wypowiedzi	57%
		1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	zakres środków językowych	48%
			poprawność środków językowych	37%

Wykres 2. Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności.

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym składał się z 29 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) oraz 9 zadań otwartych, w tym 8 krótkiej i 1 rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (12 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (13 zadań zamkniętych), znajomości środków językowych (4 zadania zamknięte i 8 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania na rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania na rozumienie tekstów pisanych oraz zadania na znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub w minimalnym stopniu adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Znajomość środków językowych była sprawdzana na krótkich tekstach lub za pomocą niepowiązanych ze sobą zdań. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte lub otwarte w obszarach rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych i znajomości środków językowych oraz 13 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 6. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		385
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	244
	z techników	141
	ze szkół na wsi	27
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	81
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	231
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	46
	ze szkół publicznych	357
	ze szkół niepublicznych	28
	kobiety	276
	mężczyźni	109

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 4 uczniów – laureatów i finalistów Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Rosyjskiego.

Tabela 7. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	1
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	1

3. Przebieg egzaminu

Tabela 8. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu			17 maja 2018 r.
Czas trwania egzaminu			150 minut
Liczba szkół			99
Liczba zespołów egzaminatorów*			1
Liczba egzaminatorów*			14
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień ²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)			3
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań			0

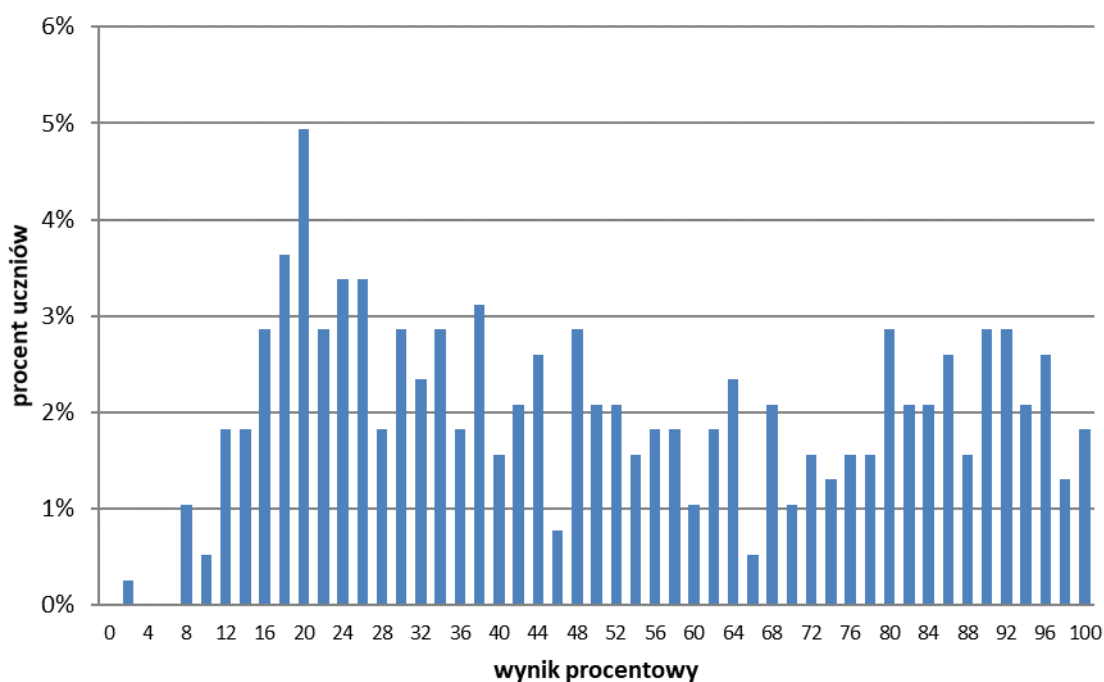
* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1457, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

Wykres 3. Rozkład wyników zdających

Tabela 9. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	385	2	100	48	20	52	28
z liceów ogólnokształcących	244	2	100	58	38	58	26
z techników	141	8	98	30	20	40	26

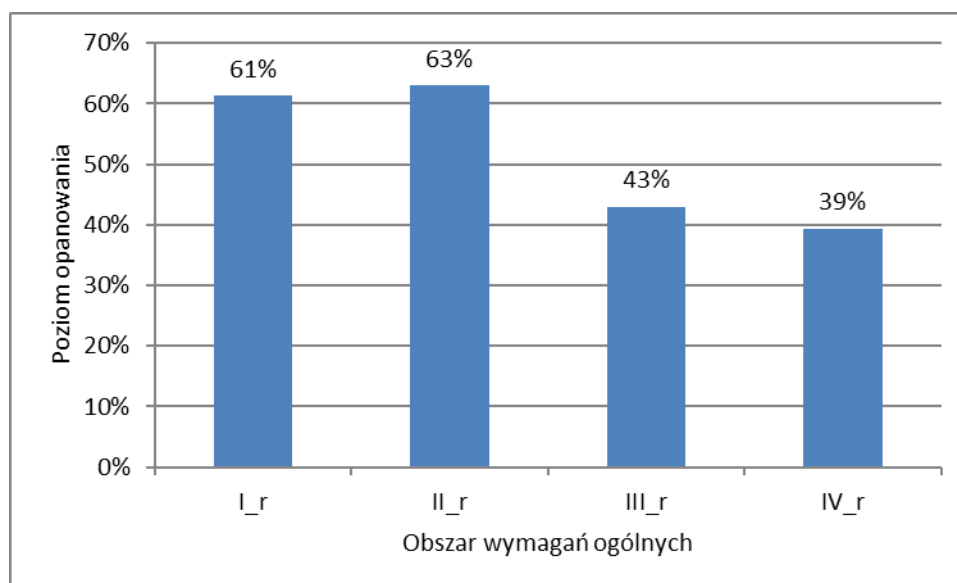
* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

Tabela 10. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Numer zadania	Wymagania szczegółowe / Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych) tj. Rozumienie ze słuchu	1.1.	2.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	58%
	1.2.	2.5) Zdający określa kontekst wypowiedzi.	64%
	1.3.	2.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	64%
	2.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	59%
	2.2.		56%
	2.3.		54%
	2.4.		77%
	3.1.	2.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	77%
	3.2.		61%
	3.3.		57%
	3.4.		60%
	3.5.	2.2) Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	49%
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych) tj. Rozumienie tekstów pisanych	4.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	72%
	4.2.		72%
	4.3.		55%
	4.4.		62%
	5.1.	3.6) Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	49%
	5.2.		60%
	5.3.		66%
	5.4.		72%
	6.1.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	39%
	6.2.		62%
	6.3.	3.1) Zdający określa główną myśl tekstu.	60%
	6.4.	3.3) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	76%
	6.5.	3.4) Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	72%
I. Znajomość środków językowych	7.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	62%
	7.2.		54%
	7.3.		54%
	7.4.		90%
	8.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	32%
	8.2.		47%
	8.3.		37%
	8.4.		25%
	9.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	45%
	9.2.		28%
	9.3.		12%
	9.4.		31%

I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi tj. Wypowiedź pisemna	10.	5.2 R) Zdający przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu. 5.5) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia. 5.9) Zdający opisuje doświadczenia swoje i innych. 5.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze. 5.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	zgodność z poleceniem	41%
			spójność i logika wypowiedzi	48%
		1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	zakres środków językowych	37%
			poprawność środków językowych	34%

Wykres 4. Średnie wyniki zdających w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności.

Komentarz opracowany na podstawie danych ogólnopolskich

Poziom podstawowy

Średni wynik uzyskany przez maturzystów przystępujących do egzaminu z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym wyniósł 68% punktów.

Najwyższe wyniki zdający uzyskali za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu (średni wynik – 72%). Gorzej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność rozumienia tekstów pisanych (średni wynik – 60%). Najniższe wyniki uzyskali za zadania sprawdzające znajomość środków językowych oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (średni wynik w każdym z tych obszarów – 53%).

W obszarze rozumienia ze słuchu zdający osiągnęli wysokie wyniki za rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 73%). Umiejętność ta sprawdzana była w zadaniach 1. i 3. Poziom wykonania tych zadań był zróżnicowany i wahał się od 51% do 91%. Najłatwiejsze okazało się zadanie 3.4., które zostało poprawnie rozwiązane przez 91% zdających. Zadanie wymagało zrozumienia fragmentu rozmowy, w którym gość na spotkaniu z uczniami opowiada o niespodziance, którą dla nich przygotował.

Znacznie większym wyzwaniem okazało się zadanie 1.1., w którym zdający mieli określić, co spowodowało, że bohater wywiadu zwiedził muzeum «Экспериментарий».

1.1.	Александр Пушной посетил «Экспериментарий» по приглашению сотрудников музея	Р	Ⓕ
------	---	---	---

Fragment transkrypcji:

—...В Иркутске я был в отпуске, и мой сын предложил сходить вместе в «Экспериментарий». Мы купили билеты и присоединились к группе школьников. Ребята с огромным увлечением слушали работника музея. А мне было интересно понаблюдать и за экскурсоводом, и за реакцией детей.

Poprawnej odpowiedzi udzieliło 51% maturzystów. Mimo, iż mężczyzna informuje, że to syn zaproponował mu pójście do muzeum, to duża część zdających uznała zdanie 1.1. za prawdziwe. Prawdopodobnie maturzyści zasugerowali się wyrażeniem *работник музея*, który występował w wypowiedzi, ale bohater wywiadu zobaczył pracownika już będąc w muzeum.

W zadaniach sprawdzających ogólne rozumienie tekstu najmniej problemów sprawiało zdającym określanie kontekstu wypowiedzi (zadania 3.2., 3.6. – średni wynik 83%). Określenie intencji autora tekstu (zadanie 2.2. – 67% poprawnych odpowiedzi) okazało się nieco łatwiejsze niż określenie głównej myśli tekstu. Za zadania sprawdzające tę ostatnią umiejętność zdający uzyskali średnio 63% punktów. Na ten niższy wynik wpłynęło przede wszystkim zadanie 2.1.

- A. Этот текст о театральной постановке.
- B. Этот текст об интересной бизнес-идее.
- C. Автор текста восхищается портретами.
- D. Автор текста объясняет, как выбирать цветы.
- E. Этот текст об умении цветов адаптироваться.

2.1.
E

Fragment transkrypcji:

Текст 1.

Михаил Боярский – известный российский актёр театра и кино – пел когда-то про городские цветы, которые, как духи земли, прорастают сквозь асфальт. Действительно, растения умеют выжить в неблагоприятных условиях! Например, комнатные цветы успешно приспосабливаются к окружающей среде: бетонным стенам, излучениям телевизора, воздействию бытовой химии. Цветы часто подстраиваются даже под своего хозяина. Например, если кактусы находятся в доме человека, который трижды в день принимает душ, они начинают требовать регулярного полива в период зимней спячки. Если комнатные цветы живут с тобой в едином ритме, они смогут пережить самые трудные твои времена, когда у тебя нет ни сил, ни времени ими заниматься.

Poprawną odpowiedź **E.** wskazało 52% maturzystów. Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie, należało skojarzyć wyrażenie *умение цветов адаптироваться* z kluczowymi fragmentami tekstu: *растения умеют выжить в неблагоприятных условиях, цветы успешно приспосабливаются, подстраиваются даже под своего хозяина, в доме человека, который трижды в день принимает душ, они начинают требовать регулярного полива*. 26% zdających wybrało odpowiedź **D.** Być może maturzyści udzielili tej odpowiedzi jedynie w oparciu o słowo *цветы* usłyszane w nagraniu. Jednak nic w tekście nie wskazuje na to, że autor wyjaśnia sposób wybierania kwiatów.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych największy problem sprawiło zdającym zadanie 7., sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik – 51%). Podobnie jak w obszarze rozumienia ze słuchu, zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji okazały się łatwiejsze (średni wynik – 70%) niż zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu (średni wynik – 57%).

W zadaniu 5.2., zdający dobrze zrozumieli intencję autora, który wyraża podziękowania dla uczestników wystawy (62% poprawnych odpowiedzi). Większy problem mieli z rozwiązaniem zadań sprawdzających określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (zadania 4.1. – 4.4. oraz 6.5.). Średni wynik uzyskany w tych zadaniach to 55%.

Zadania 4.2. i 4.4. były dla zdających największym wyzwaniem.

Zadanie 4. (fragment zadania)

- A.** Награда для вратаря
- B.** Удалось стать героем
- C.** Сопротивление судьи
- D.** Борьба игроков в воде
- E.** Команды перед стартом
- F.** Разговор с начальником

4.2.

E

Утром меня и ещё четырёх таких же горе-спортсменов привезли в бассейн и потащили к воде. Сопротивляться не было смысла, толкачей было больше... С противоположной стороны внесли полуживых от страха противников. Видимо, в их фирме также решили «коллектив подтянуть»... Никто не хотел прыгать в воду. Мы все инстинктивно пытались удрать, но зря – нас столкнули в бассейн.

4.4.

B

За несколько секунд до финального свистка судьи мяч вдруг выскочил из рук какого-то игрока и полетел в мою сторону. Я зажмурился от страха... А когда открыл глаза, оказалось, что я вместе с мячом нахожусь в воротах противника! Вратарь даже не пробовал вытолкнуть меня из них. Судья засчитал гол. Благодаря мне наша команда выиграла со счётом один – ноль. Такого поворота событий никто не предвидел, а мой «подвиг» удивлённые болельщики наградили бурными аплодисментами.

Do fragmentu tekstu 4.2. właściwy nagłówek **E.** dobrało 41% zdających. Duża grupa zdających (około 34%) wybrała jednak odpowiedź D. Prawdopodobnie skojarzyli oni wyrażenie *Борьба изгоев в воде* z występującym w tekście fragmentem *привезли в бассейн и потащили к воде*. Jednak w cytowanym wyżej fragmencie tekstu nie ma mowy o tym, że zawodnicy znaleźli się w wodzie. Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie, należało zwrócić uwagę na fragmenty: *внесли полуживых от страха противников, никто не хотел прыгать в воду, мы все пытались ударить*, które jednoznacznie wskazywały na to, że mowa jest o przygotowaniu drużyn do startu.

Do fragmentu tekstu 4.4. właściwy nagłówek **B.** wskazało 49% maturzystów. Około 38% wybrało jednak nagłówek A. Prawdopodobnie wynikało to z pojawiających się w tej opcji odpowiedzi słów *награда* i *вратарь*. W tekście była mowa o bramkarzu i nagrodzie, jednak o wygranej zdecydował nie bramkarz, a zawodnik, który z piłką wpadł do bramki i w ten sposób został bohaterem.

Maturzyści uzyskali zróżnicowane wyniki w zadaniach sprawdzających umiejętność wyszukiwania szczegółów w tekstach (od 43% do 81%). Najtrudniejsze okazało się zadanie 6.4. wymagające określenia stanu emocjonalnego głównego bohatera.

Zadanie 6. (fragment)

Едет себе, рулит, а тут, как назло, мобильник звонит! Смотрит – жена. Наш водитель даже не повернулся, сбросил звонок и возмущённым голосом сказал: «Не отвлекай!» Но телефон снова зазвонил. Глава семьи резко обернулся – на заднем сиденье жены не было, только сын сладко спал. Кнопкин аж побледнел от страха. Кому рассказать, смеху не оберёшься – забыл жену!!! Василий быстро снял трубку. В телефоне послышался крик. Было ясно, что жена не на шутку разозлилась. Её возмущению не было конца.

6.4. Кнопкин посмотрел на заднее сиденье и

- ☒ **A.** испугался.
- ☐ **B.** возмутился.
- ☐ **C.** рассердился.
- ☐ **D.** обрадовался.

Poprawnie rozwiązało to zadanie 43% zdających, którzy słusznie stwierdzili, że bohater tekstu patrząc na tylne siedzenie przestraszył się. Wskazuje na to fragment: *Глава семьи резко обернулся – на заднем сиденье жены не было, только сын сладко спал. Кнопкин аж побледнел от страха*. Najbardziej atrakcyjną nieprawidłową odpowiedzią okazała się opcja B. Prawdopodobnie zdający wybrali ją ze względu na to, że w tekście znalazły się wyrazy: *возмущённым голосом* i *возмущению не было конца*, jednak te emocje nie dotyczyły momentu, kiedy bohater spojrzął na tylne siedzenie.

W grupie zadań sprawdzających rozumienie tekstów pisanych zdający nie zawsze radzili sobie z rozpoznaniem związków logicznych oraz relacji gramatycznych pomiędzy zdaniami. Najwięcej trudności sprawiły zadania 7.1. i 7.2.

Zadanie 7. (fragment)

Для того чтобы внести свой посильный вклад в сохранение нашей планеты, совсем не обязательно жертвовать деньги различным фондам или выходить на акции протеста против загрязнения окружающей среды. Есть вещи, которые может сделать абсолютно каждый. Примером может послужить история двух молодых американок, которая началась в апреле 2015 года. **7.1. C** Они просто заменили их на обычные полторалитровые стеклянные банки. Девушки поставили перед собой задачу: их семьи могут оставить после себя только по одной банке мусора в год.

Конечно, речь идёт не обо всём мусоре, а только о том, который наносит ущерб природе. Подруги составили список нужных в домашнем хозяйстве вещей, которые содержат вредные элементы и загрязняют окружающую среду. **7.2. A** Но отказаться от этих предметов девушки пока не могут.

- A. Он включает, например, резинки для волос, зубные щётки, батарейки.
- B. Но следующий важный шаг – это научить её правильно сортировать мусор.
- C. Именно тогда две подруги решили избавиться от своих мусорных контейнеров.
- D. Некоторые из них выражают поддержку действиями, другие – пока только словами.
- E. Там прошла кампания по запрету пластиковых бутылок, в которой они участвовали.

W zadaniu 7.1. poprawną odpowiedź C. wybrało 49% zdających. Aby udzielić prawidłowej odpowiedzi, należało zrozumieć dłuższe fragmenty tekstu i logiczne powiązania między nimi. Tekst zaczyna się od historii dwóch amerykanek, która miała swój początek w kwietniu 2015 roku. Logicznym uzupełnieniem pierwszej luki jest zdanie wskazujące na datę podjęcia decyzji przez koleżanki aby zlikwidować pojemniki na śmieci. Zdanie następujące po luce mówi o realizacji tej decyzji. Zaimki *они* i *их* (których użyto) wyraźnie łączą się ze zdaniem C.

Największym wyzwaniem okazało się poprawne uzupełnienie luki 7.2. Prawidłową odpowiedź A. wybrało 46% maturzystów. Wielu zdających najprawdopodobniej wykluczyło tę odpowiedź ze względu na to, że zdanie kończy się wyrazem *загрязняют окружающую среду*, a poprawna odpowiedź rozpoczyna się wyrazem *Он включает*. Jednak zaimek *он* odnosi się do słowa *мусор*, które występuje w pierwszej części zdania poprzedzającego lukę. Oprócz tego ze zdania A. dowiadujemy się, jakie rzeczy wchodzi w ten *мусор*. Następne zdanie natomiast informuje o tym, że bez tych rzeczy na razie dziewczyny nie mogą się obejść.

W obszarze znajomości środków językowych zdający osiągnęli średni wynik 53%. Zadanie 8., polegające na uzupełnieniu luk w tekście odpowiednimi wyrazami, było dla maturzystów nieznacznie trudniejsze (średni wynik – 46%) niż zadanie 9. – set leksykalny (średni wynik – 59%).

Analiza wyników uzyskanych za zadanie 8. wskazuje, że zadania sprawdzające znajomość gramatyki były dla zdających tak samo trudne, jak te, które sprawdzały znajomość leksyki (średni wynik – 46%). Lepiej zdający poradzi sobie z odmianą czasownika *ждать* i rzeczownika rodzaju żeńskiego zakończonego na *-ия*. Największą trudność sprawiło maturzystom zadanie gramatyczne 8.3., wymagające znajomości odmiany liczebnika *тысяча*. To zadanie poprawnie rozwiązało 22% zdających. Niepoprawną odpowiedź B. *тысячи* wybrało ok. 50% maturzystów, prawdopodobnie sugerując się odmianą polskiego liczebnika *tyśiąc*.

Również dużą trudność sprawiło zdającym zadanie leksykalne 8.2., wymagające uzupełnienia luki odpowiednim czasownikiem, aby utworzyć poprawną kolokację *принять участие*. Prawidłową odpowiedź wybrało 37% zdających, natomiast 56% zaznaczyło niepoprawną odpowiedź A. Uczniowie prawdopodobnie zasugerowali się wyrażeniem *взять udział* w języku polskim, które odpowiada wyrażeniu *принять участие* w języku rosyjskim.

W zadaniu 9. sprawdzającym znajomość leksyki wyniki były zróżnicowane od 43% do 85% poprawnych odpowiedzi. Najlepiej maturzyści poradzi sobie z wyborem odpowiedniego przymiotnika charakteryzującego metal i człowieka *твёрдый металл, твёрдый характер* (zadanie 9.5. – 85% poprawnych odpowiedzi). Największą trudność sprawiło maturzystom zadanie 9.2., które wymagało uzupełnienia dwóch zdań czasownikiem *считаю* (43% poprawnych odpowiedzi). Dla dużej grupy zdających atrakcyjna była odpowiedź A. Najprawdopodobniej nie przeczytali oni dokładnie obu zdań, tylko wybierali odpowiedź na podstawie pierwszego zdania, do którego pasuje czasownik *думать*.

W zadaniu 10., sprawdzającym umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej, maturzyści mieli napisać e-mail o spotkaniu ze znanym podróżnikiem. Analiza wyników uzyskanych przez zdających za wypowiedź pisemną pokazuje, że absolwenci nie zawsze radzą sobie z tworzeniem własnego tekstu. Średni wynik w kryterium treści (59%) oznacza, że duża grupa zdających nie potrafi w komunikatywny sposób przekazać w formie pisemnej określonych w poleceniu informacji i ma problem z ich rozwinięciem.

Zdający wyjaśniali, na czym polegały przygotowania do rozmowy, opisywali wygląd gościa, informowali o otrzymanym od niego prezencie i o tym, jak ten prezent wykorzystali. Pewne trudności

pojawiały się przy realizacji trzeciego elementu polecenia, które wymagało napisania, która z odpowiedzi udzielonych przez podróżnika była dla zdającego zaskoczeniem. Dość często maturzyści pisali o tym, co podróżnik powiedział, ale z prac zdających zupełnie nie wynikało, że ta odpowiedź była dla nich zaskoczeniem, zdziwiła ich, np. *На мой вопрос о животных, он ответил, что у него собака и кошка. Он сказал, что посетил все континенты.*

Podobnie jak w latach ubiegłych, zdający uzyskali niższe wyniki w kryterium zakresu środków językowych oraz poprawności środków językowych niż w kryterium treści oraz spójności i logiki wypowiedzi.

W kryterium spójności i logiki wypowiedzi średni wynik wyniósł 58%. W pracach zdających zdarzały się usterki zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu. Miały też miejsce sytuacje, w których maturzyści nie potrafili powiązać swojej wypowiedzi ze zdaniem wprowadzającym podanym w arkuszu. Również niepoprawne posługiwanie się gramatyczną kategorią czasu dość często powodowało zakłócenie komunikacji i miało wpływ na obniżenie oceny za spójność i logikę zredagowanego tekstu.

Średni wynik uzyskany przez zdających za zakres środków językowych wyniósł 50%. Należy stwierdzić, że dość duża grupa maturzystów posługiwała się mało zaawansowanym słownictwem i podstawowymi strukturami gramatycznymi.

W kryterium poprawności środków językowych zdający uzyskali średni wynik – 40%. W wielu wypowiedziach maturzyści popełniali liczne błędy językowe oraz ortograficzne, które miały wpływ również na wyniki w pozostałych kryteriach, gdyż często uniemożliwiały skuteczny przekaz informacji i zaburzały spójność i logikę wypowiedzi.

Поэиом розszerzony

Абсолвенти, ктórзгы прзыстёповали до егзамину на поэиоме розszerзonym, узыскали ёредню 66% пунктов за розвизание задан в аркузу егзаминацийным.

Здажыцы узыскали найвыжше выники за задания справдзające розумение зе слуху (ёредни выник – 70%) oraz розумение текстов писаных (ёредни выник – 69%). Горже порадзили собе з заданиями справдзającymи знаомость ёроdkов языкowych (ёредни выник – 51%). Найнижшы выник узыскали за творение wypowiedzi писемnej (ёредни выник – 48%).

W obszarze rozumienia ze слуху здажыцы nieco lepiej порадзили собе з заданиями справдзającymи znajdowanie w текście określonych informacji (задания 2.1. – 2.4. oraz 3.1. – 3.4 – ёредни выник 71%) niż з заданиями, ктóre wymagały розумения текста jako całości (задания 1.1.–1.3. oraz 3.5. – ёредни выник 66%).

Задания 1.2. i 1.3., ктóre wymagały określenia kontekstu wypowiedzi oraz określania intencji autora/nadawcy текста, розвизало poprawnie odpowiednio 70% i 71% здажыцых.

Trudniejsze okazało się задание 1.1., ктóre sprawdzало umiejętność określania głównej myśli текста.

1.1. Этот текст о

- ☒ A. возможности влиять на атмосферные явления.
- ☐ B. поведении зарубежных звёзд эстрады.
- ☐ C. фестивале авиационных технологий.

Transkrypcja:

Дорогие слушатели!

Вы помните прошлогodний парад на Красной площади и праздник в Москве по случаю Дня города? А концерт Пола Маккартни, постановку уличной оперы «Carmina Burana» или концерт Мадонны на стадионе в «Лужниках»? Что объединяет, казалось бы, такие разные события? А то, что по случаю проведения таких мероприятий над Москвой специальные самолёты непременно разгоняют облака или готовятся их разгонять в случае малейшей угрозы дождя. Поводов для того, чтобы вмешиваться в состояние атмосферы, из года в год становится всё больше. И очень похоже, что скоро такую услугу сможет заказать любой желающий. Хотя стоит это недёшево! Один рабочий день авиационной группы по разгону облаков в среднем обходится в девять миллионов рублей.

Poprawną odpowiedź A. wybrało 66% здажыцых. W tekście była mowa o tym, że w Moskwie przed ważnymi uroczystościami lub koncertami można wpłynąć na zmiany warunków pogodowych poprzez rozgonienie chmur samolotami. Osoby, ктóre wskazały błędną odpowiedź B. być może zwróciły uwagę na początek текста, gdzie jest mowa o koncertach gwiazd estrady (*Пол Маккартни, Мадонна*), natomiast odpowiedź C. wybierana była prawdopodobnie ze względu na słowo *авиационной*, ктóre pojawia się w nagraniu i w заданию.

Najtrudniejszym w obszarze rozumienia ze слуху okazało się задание 3.5., sprawdzające umiejętność określania głównej myśli poszczególnych części текста.

3.5. Отвечая на последний вопрос, писательница говорит о том, как

- ☐ A. выбрать издательство.
- ☐ B. создать литературный сайт.
- ☐ C. стать участником конкурса.
- ☒ D. опубликовать своё произведение.

Fragment transkrypcji:

– **И последний вопрос. Как сделать, чтобы автора заметили?**

– Иметь хорошую книгу. А способов выпустить свою книгу существует немало. Издательства готовы к сотрудничеству с новыми авторами, на их сайтах расписано, как отправить рукопись на рассмотрение. Одним словом, шанс есть. Ещё один очень хороший способ – литературные конкурсы. Если рукопись молодого писателя окажется стоящим произведением и выиграет, то её напечатают без проблем. Так что, если вам очень хочется, чтобы ваши книги оказались в руках читателей, действуйте: многие двери пусть и не распахнуты, но приоткрыты.

Poprawnej odpowiedzi **D.** udzieliło 58% maturzystów. Odpowiadając na ostatnie pytanie, pisarka mówi o tym, jak opublikować własny utwór literacki. Poleca wysłanie rękopisu do wydawnictw lub wzięcie udziału w konkursach literackich, ale w tekście nie ma mowy o tym, jak można stać się uczestnikiem takiego konkursu. Jednak niemalże co czwarty maturzysta wybrał odpowiedź C. Można przypuszczać, że zdający słysząc zdanie o tym, że wygranie konkursu literackiego daje szansę na publikację utworu, skojarzyli je z tą odpowiedzią.

Wyniki maturzystów uzyskane za zadania sprawdzające umiejętność znajdowania określonych informacji w tekście były zróżnicowane (od 64% do 83% poprawnych odpowiedzi). Przyjrzyjmy się wypowiedzi 2.2., która była dla zdających największym wyzwaniem.

В этом высказывании есть информация о том, что дождь

В. является источником вдохновения.

С. помогает преодолеть свои недостатки.

2.2.
В

Fragment transkrypcji:

За что можно любить дождь? Если вы сейчас злитесь, не понимая, как можно быть влюблённой в атмосферное явление, то я вам скажу: вы просто никогда не пускали дождь в себя, не открывали для него свою душу. Не бойтесь его! Стоит только присмотреться к капелькам дождя, которые стекают по оконному стеклу, прислушаться к его мелодии – и понеслась фантазия. Именно под шум дождя созданы многие гениальные литературные и музыкальные произведения, написаны картины, придуманы фильмы. Я слушаю с утра шелест дождя, пью кофе и уже знаю – сегодня сотворю шедевр!

W powyższym zadaniu właściwą odpowiedź **В.** wskazało 64% maturzystów. Aby prawidłowo je rozwiązać, należało zwrócić uwagę na fragmenty: *вы просто никогда не пускали дождь в себя, не открывали для него свою душу, под шум дождя созданы многие гениальные литературные и музыкальные произведения, написаны картины, придуманы фильмы, сегодня сотворю шедевр.* Atrakcyjna okazała się odpowiedź C. Można przypuszczać, że zdający słysząc: *Не бойтесь его! Стоит только присмотреться...*, wyciągnęli wniosek, że padający deszcz pomaga przezwyciężyć swoje wady.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych zdający dobrze poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi ogólne rozumienie tekstu (średni wynik – 72%). W zadaniu 6.3., opartym na tekście literackim, trzeba było określić główną myśl tekstu, a w zadaniu 6.5., opartym na tekście publicystycznym – intencje nadawcy/autora tekstu. Maturzyści znacznie lepiej poradzili sobie z określaniem intencji nadawcy/autora tekstu niż z określeniem głównej myśli części tekstu, (odpowiednio 78% i 66% poprawnych odpowiedzi).

Natomiast w zadaniach sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji średni wynik był nieco niższy (68%). Wyniki za rozwiązanie zadań 4.1. – 4.4. oraz 6.1., 6.2., 6.4. były zróżnicowane (od 47% do 81%).

Przeanalizujmy zadanie 6.1., które sprawiło maturzystom najwięcej problemów.

6.1. Узнав Ежевика, папаша разозлился, потому что парень

- A. отказался отдать взятые в долг деньги.
- B. забыл встретить его на вокзале.
- ☒ C. оштрафовал его за нарушение.
- D. обидел его младшую дочь.

Fragmenty tekstu:

– Ты? (...) Отдай три рубля!
 – Каких три рубля, папаша? – взволнованно вмешалась Зося. (...)
 – Он знает, – сурово заметил папаша.
 – Я знаю, – твёрдо сказал Ежевикин. (...)
 – Снял? – робко спросила Зося.
 – Снял, – вздохнул Ежевикин. – Они через улицу бегали, на трамвай висеть бросились, а когда свисток – внутрь впихнулись и за пассажирами нахально укрывались.
 – Спасибочко на добром слове! – ехидно зашипел папаша. – Родной отец к младшей дочери приехал, с вокзала, как мокрая собака, по трамваям мечется, а женишок в свисток свистит и три рубля от будущего родственника заимел. Спасибо на добром слове!

Poprawną odpowiedź C. wybrało 47% zdających. Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie należało zrozumieć, że ojciec Zosi został ukarany mandatem przez narzeczonego dziewczyny za nieprzestrzeganie zasad ruchu drogowego. Średnio co trzeci maturzysta zaznaczył odpowiedź A. Najprawdopodobniej była ona atrakcyjna ze względu na wyrażenia w tekście: *Отдай три рубля!* – *Каких три рубля.*, które zdający mogli skojarzyć z odmową zwrotu pożyczonych pieniędzy.

W tej części arkusza sprawdzana była również umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (zadanie 5. – średni wynik 68%). Najtrudniejsze okazało się uzupełnienie luki 5.1.

Zadanie 5. (fragment)

На этом мероприятии запрещено заниматься какой-либо трудовой деятельностью. Можно прийти, упасть на мягкий пуф и просто поспать. 5.1. C Она включает всё то, что можно делать, не вставая с места. Предлагается подавить пузырьки на упаковочной плёнке, поучаствовать во флешмобе по зеванию и в турнире по метанию скомканных бумажек в корзину.

- B. Эта команда профессионалов, которые создают яркие городские события, предложила мероприятие для настоящих бездельников.
- C. Но вряд ли захочется – гостей ожидает множество максимально расслабляющих развлечений. Программа фестиваля очень насыщена.

Prawidłową odpowiedź C. wybrało 57% zdających. To zdanie było niezbędne do zachowania całości i logiki tekstu. Przed luką pojawiła się informacja o tym, że na Festiwalu *Lenistwa* można pospać, a po luce informacja o zawartości czegoś, co proponuje różne działania. Ze zdania C. dowiadujemy się, że gościom festiwalu nie będzie się chciało spać, ponieważ czeka ich bogaty program. Średnio co piąty zdający wybrał odpowiedź B. Prawdopodobnie maturzyści zasugerowali się tym, że zdanie to rozpoczyna się słowami *Эта команда*, a zdanie po luce zaczyna się od zaimka osobowego rodzaju żeńskiego. Jednak wstawienie tego zdania wyraźnie zaburza logikę tekstu, ponieważ nie łączy się ono logicznie ze zdaniem otaczającymi lukę.

Maturzyści uzyskali stosunkowo niskie wyniki za zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 51%). Wyższe były wyniki za zadania oparte na tekście (średni wynik za zadania 7. oraz 8. – 59%) niż na pojedynczych oddzielnych zdaniach (zadanie 9. (średni wynik – 36%).

W zadaniu 7. maturzyści znacznie lepiej poradzili sobie z zadaniami, które sprawdzały znajomość gramatyki, niż z tymi, które sprawdzały znajomość leksyki (średnie wyniki – odpowiednio 80% i 64%). Najmniejszą trudność sprawił wybór prawidłowej formy gramatycznej przymiotnika twar-dotematowego *необходимый* (92% poprawnych odpowiedzi).

Dość dużym wyzwaniem dla maturzystów okazało się rozwiązanie zadania 8. (średni wynik – 45%). Analiza wyników pokazuje, że zdający lepiej radzili sobie z uzupełnieniem luk przymiotnikami w odpowiedniej formie (8.2. *оживлённую* i 8.3. *рваную*). Bez błędnie luki te wypełniło odpowiednio 56% i 46% zdających. Najwięcej trudności sprawiło uzupełnienie luk 8.1. (*согласился*) i 8.4. (*пользу*). Zadania te poprawnie rozwiązało odpowiednio 43% i 34% zdających. W przypadku zdania 8.1. częstym powodem utraty punktów był błąd gramatyczny: zbędny znak miękkiej przed *–ся*. W zdaniu 8.4. typowe błędy polegały na użyciu innego słowa niż *польза* lub błędna odmiana rzeczownika *польза*.

Dużo problemów przysporzyło tegorocznym maturzystom zadanie 9. wymagające użycia rzeczowników i przymiotników w odpowiedniej formie (średni wynik – 36%). Trudniejsze okazały się zadania, w których do rzeczowników należało dodać przyimki. Zadanie 9.2. bezbłędnie rozwiązało 32% zdających, którzy wykazali się znajomością rekcji czasownika *готовиться* (*к чему?*) i użycia przyimka *по* w wyrażeniu *экзамен по истории*. Najtrudniejsze było zadanie 9.3. Wymagało ono wykazania się znajomością wyrażenia z przyimkami *за... до* lub *через... после*. 19% zdających poradziło sobie z tym zadaniem. Problemem okazała się nie tyle odmiana podanych w nawiasie słów, lecz użycie właściwych przyimków.

Ostatnią częścią arkusza była wypowiedź pisemna. Zdający mieli do wyboru napisanie rozprawki opiniującej na temat restauracji, w których za określoną kwotę można zamawiać, ile się chce, ale za niezjedzone do końca dania należy dodatkowo zapłacić lub artykułu, w którym należało zrelacjonować przebieg akcji związanej z walką z nikotynizmem oraz przedstawić swoją opinię dotyczącą poruszonego problemu.

Niskie wyniki maturzystów w kryterium zgodności z poleceniem (średni wynik – 45%) pokazują, że absolwenci nie zawsze dobrze radzili sobie z tworzeniem własnego tekstu. Zdarzały się rozprawki, w których maturzyści pisali, że sprawa dotyczy restauracji, w których wydaje się dużo pieniędzy, a jedzenie potem się wyrzuca, albo nie wspominali, że dodatkowa opłata dotyczy zostawionego jedzenia. Niektórzy maturzyści nie potrafili prawidłowo sformułować tezy, a pisząc rozwinięcie często przedstawiali swoje argumenty dość powierzchownie.

Mniej problemów sprawiło zdającym napisanie artykułu, chociaż dla wielu maturzystów dużym wyzwaniem było napisanie ciekawego wstępu.

Najwyższy średni wynik zdający uzyskali w kryterium spójności i logiki wypowiedzi (54%), niższe wyniki w kryteriach: zakres środków językowych (średni wynik – 45%) oraz poprawność środków językowych (średni wynik – 43%). Bardzo często wypowiedzi maturzystów były dość ubogie leksykalnie i mało precyzyjne, a błędy językowe i ortograficzne popełnione przez zdających zakłócały komunikację.

„Pod lupą” – ocena zakresu środków językowych w wypowiedzi pisemnej na poziomie podstawowym

Polecenie do zadania 10. w tegorocznym arkuszu brzmiało:

Przeprowadziłeś(-aś) wywiad z podróżnikiem dla szkolnego radia. W e-mailu do kolegi z Rosji:

- wyjaśnij, na czym polegały Twoje przygotowania do tej rozmowy
- opisz osobę, która udzieliła Ci wywiadu
- napisz, która z odpowiedzi udzielonych przez podróżnika była dla Ciebie zaskoczeniem
- poinformuj, jaki upominek dał Ci podróżnik i jak zamierzasz tę rzecz wykorzystać.

Wyobraźmy sobie, że rzeczywiście udało Ci się przeprowadzić wywiad z podróżnikiem. Przygotowania do tej rozmowy zajęły Ci dużo czasu. Wymyśliłeś pytania i marzyłeś, że na podstawie pięknych opowieści podróżnika napiszesz ciekawy artykuł. Ale ku Twojemu zaskoczeniu rozmowa wasza wyglądała tak:

- Dlaczego Pan zaczął podróżować?
- Bo to lubię.
- Co może Pan powiedzieć o swojej ostatniej wyprawie?
- Było fajnie.
- Który moment podróży był dla Pana najtrudniejszy?
- Ostatni.
- Jaką kolejną podróż Pan planuje?
- Interesującą.

I tak dalej...

Podróżnik odpowiedział na wszystkie Twoje pytania, ale nie ulega wątpliwości, że jego słowa nie wywarły na Tobie większego wrażenia, nie zostawiły żadnego śladu w Twojej pamięci. Czułeś się zawiedziony.

W rzeczywistości każdy podróżnik na pewno pięknie opowiadałby o swoich wyprawach, używając zróżnicowanych i precyzyjnych struktur leksykalno-gramatycznych, aby jego opowieść była barwna i ciekawa. A z jakich środków językowych korzystali tegoroczni maturzyści, tworząc wypowiedź pisemną na poziomie podstawowym?

Średni wynik uzyskany przez zdających za zakres środków językowych to 50%, więc dość duża grupa piszących wykazała się ograniczonym zasobem słów i używała mało zróżnicowanych struktur leksykalno-gramatycznych.

Jakie warunki powinna spełniać praca maturzysty, żeby zakres środków językowych oceniony był na maksymalną liczbę punktów? Aby odpowiedzieć na to pytanie należy odnieść się do takich dokumentów, jak *Podstawa programowa – język obcy nowożytny* i *Informator o egzaminie maturalnym z języka rosyjskiego od roku szkolnego 2014/2015*. Podstawa programowa określa zakres tematyczny. W Informatorze znajduje się wykaz struktur leksykalno-gramatycznych, których znajomości należy oczekiwać od maturzystów.

Oceniając wypowiedzi pisemne w kryterium zakresu środków językowych, egzaminatorzy biorą pod uwagę nie tylko zróżnicowanie użytych środków językowych, ale także i to, w jakim stopniu tekst jest precyzyjny i czy występują w nim charakterystyczne dla tematu i języka rosyjskiego środki leksykalne oraz struktury gramatyczne.

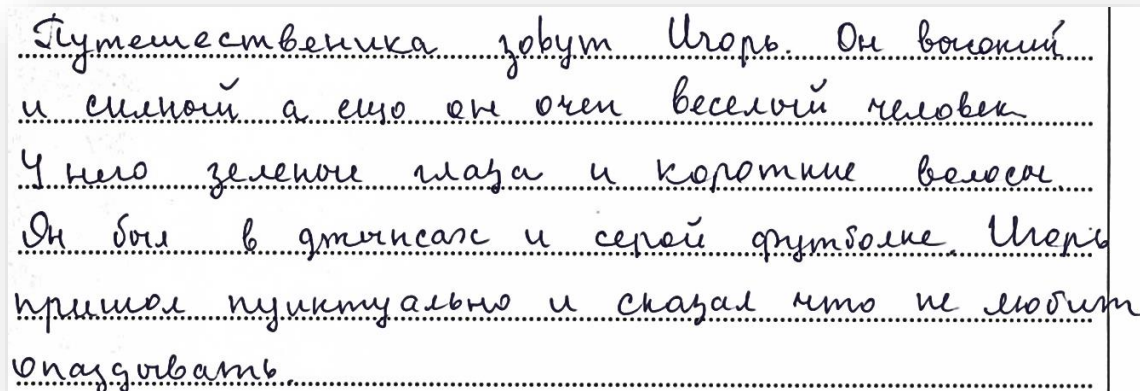
2 p.	zadowalający zakres środków językowych; oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań
1 p.	ograniczony zakres środków językowych; w wypowiedzi użyte są głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości
0 p.	bardzo ograniczony zakres środków językowych; w wypowiedzi użyte są wyłącznie najprostsze środki językowe

W tym roku wypowiedź pisemna wymagała od zdających posługiwania się zasobem środków językowych w zakresie takich tematów, jak np. podróżowanie i turystyka, człowiek, praca.

Analiza tegorocznych prac pokazuje, że maturzyści najlepiej opanowali słownictwo i struktury leksykalno-gramatyczne związane z wyglądem zewnętrznym człowieka. Nie mieli oni problemów z opisem oczu, włosów, wzrostu, ubrania podróżnika używając podstawowych wyrazów i konstrukcji, np. *Он высокого роста. Он блондин. У него белая рубашка*. Wielu zdających wzbogaciło swoją wypowiedź opisując cechy charakteru podróżnika lub jego zainteresowania.

Przyjrzyjmy się fragmentowi poniższej pracy.

Przykład 1.

Путешественника зовут Игорь. Он высокий и сильный, а еще он очень веселый человек. У него зеленые волосы и короткие светлые. Он был в тренажерном зале и сказал, что не любит отвечать.

W tym fragmencie autor użył swoistego dla tematu słownictwa. Opis nie jest ograniczony do wyglądu zewnętrznego człowieka, dotyczy on również jego charakteru i przyzwyczaję. Czytając ten opis możemy bez trudu wyobrazić sobie podróżnika. Pomagają w tym przymiotniki *высокий, сильный, веселый, зелёные, короткие, серый*, które nie tylko wzbogacają wypowiedź, ale również wpływają na jej precyzję.

Niektórzy maturzyści próbowali użyć bardzo zaawansowanych struktur leksykalno-gramatycznych, ale popełniali błędy językowe w tych konstrukcjach: stosowali kalki z języka polskiego, np. *я познакомил его* zamiast *я познакомился с ним* (błąd powoduje zakłócenie komunikacji); *он имеет веселый характер* zamiast *у него веселый характер* (brak precyzji, zwrot, który nie jest naturalny dla języka rosyjskiego).

Nieco gorzej zdający poradzili sobie z opisywaniem czynności związanych z przygotowaniem do wywiadu. Operowali oni przeważnie podstawowym słownictwem i strukturami o wysokim stopniu pospolitości. W niektórych pracach maturalnych zdający ograniczali się do zaledwie dwóch pospolitych czasowników, takich jak *писать (вопросы)*, *читать (информацию)*, które są wprowadzane na pierwszych lekcjach języka rosyjskiego.

Przykład 2.

Перед интервью я читал информацию, в
Интернете, журналы. Я написал вопросы.

Jak można było wzbogacić taką wypowiedź?

- Уżywając urozmaiconych czasowników

искал/нашёл информацию
скачал информацию из Интернета
листал/просматривал журналы
придумал вопросы

- Уżywając różnorodных прикметников

разную/интересную/нужную/важную информацию
цветные/красочные журналы
трудные/интересные/важные вопросы

- Уżywając zdań złożonych

Чтобы подготовиться к интервью, я искал
информацию в Интернете. Когда нашёл то, что
мне нужно, придумал вопросы.

Spójrzmy, jak wzbogacił swoją wypowiedź autor poniższej pracy.

Przykład 3.

Я сначала подготовила вопросы, которые буду
ему задавать. На пример: где он путешествовал,
что ему понравилось и т.д. Я тренировалась перед
зеркалом, чтобы во время разговора не нервни-
чать. Для подготовки к интервью я ещё
разговаривала с другом об путешествиях.

W tym fragmencie pracy pojawia się słownictwo swoiste dla tematu. Autor do opisanja czynności używa następujących czasowników: *приготовить*, *задавать*, *тренироваться*, *не нервничать*, *разговаривать*. W tekście również występują zdania złożone, prawidłowo zastosowane struktury leksykalno-gramatyczne (*ему понравилось*, *во время разговора*, *для подготовки к интервью*) i charakterystyczne dla języka rosyjskiego zwroty, np. *я тренировалась перед зеркалом* – użyto czasownika zwrotnego. W języku polskim w tej konstrukcji stosuje się czasownik niezwrotny. Autor tego fragmentu wykazał się zadowalającym zakresem środków językowych.

Dużym problemem dla zdających okazała się leksyka, za pomocą której można przekazać zaskoczenie (np. *Меня удивило, что...*, *Я был удивлён тому, что...*, *Меня удивил его ответ...*). Wielu zdających nie знаło rosyjskiego odpowiednika słowa *zaskoczenie* i nie potrafili oni inaczej przekazać tej informacji. A przecież można było to zrobić na różne sposoby. Oto kilka przykładów.

Przykład 4.

Кутешественик сказал что у него дома есть пять собак. Представляешь! Пять собак !!!

Przykład 5.

Я был в шоке когда узнал что он всегда путешествует с маленьким рюкзачком.

Przykład 6.

Он сказал что любит смотреть романтические комедии. Я этого не ожидал.

Przykład 7.

Мне понравился его ответ о хвирарах. Я не знал кто они такие смешно.

Przytoczone powyżej przykłady pokazują, że zdający w swojej wypowiedzi może „obejść” nieznaną wyraz, powiedzieć to inaczej, użyć innego słowa lub innej konstrukcji.

Я удивился →

Представляешь!
Я был в шоке...
Я не ожидал...
Я не знал...
Я не представлял...

Oczywiście nie jest łatwo przypomnieć sobie w czasie egzaminu jakieś potrzebne słowo. Dlatego warto na lekcjach robić z uczniami, na przykład, ćwiczenia pod hasłem „Powiedz to inaczej”.

Я простудился →	У меня болит горло и голова. У меня кашель и насморк.
Я сомневаюсь... →	Кажется,... Может быть, ... Возможно... Трудно сказать... Я не уверен(-а)...
Я рад(-а)... →	Мне очень приятно... Я очень доволен/довольна Это прекрасно/замечательно/ отлично/чудесно/хорошо Какая радость!
Я считаю, что... →	По-моему, ... По моему мнению... Я думаю, ... Я уверена, ...
Мне нравится... →	Я в восторге! Это очень красиво! Я люблю... Классно!

Ćwiczenia takiego typu nie tylko poszerzają zasób słownictwa, ale również pomagają zrozumieć, że w języku można „manewrować”, wykorzystując wyrazy bliskoznaczne lub opisowo wytłumaczyć problem.

Niski średni wynik uzyskany przez maturzystów w kryterium zakresu środków językowych wskazuje, że wielu z nich wykazało się ograniczonym zakresem środków leksykalno-gramatycznych. Duża grupa zdających potrafiła jednak wykazać się zadowalającym zakresem środków leksykalno-gramatycznych. Przykładem takiej wypowiedzi jest poniższa praca.

Przykład 8.

Я долго думала какие вопросы
ему задать. Чтобы ничего не забыть
я записала всё что хотелось
узнать у него.

Мы встретились в кафе. Борис брутальный
низкого роста. У него приятное лицо
голубой мажор. Он культурный и
общительный, одет по последней моде.

Я удивилась когда он сказал, что
его первая самостоятельная экскурсия
~~когда была~~ когда ему было 16 лет.
Он поехал на море.

Борис дал мне в подарок путеводитель
по Европе. Я была в восторге.
Я всегда мечтала о экскурсии, но
пока у меня нет денег. Сейчас я
могу посмотреть Европу благодаря
одной книге.

Вот и всё. Жду твоего ответа
Тюка

X42

W tym e-mailu zdający użył nie tylko słownictwa swoistego dla danego tematu (np. *задать вопросы*, *у него приятное лицо*, *культурный и общительный*, *путеводитель по Европе*) oraz różnorodnych struktur leksykalno-gramatycznych (np. *когда ему было 16 лет*, *узнать у него*, *у меня нет денег*), ale również precyzyjnych określeń charakterystycznych dla języka rosyjskiego, (np. *одет по последней моде*, *самостоятельная экскурсия*, *я была в восторге*). To wszystko świadczy o bogatym (na poziomie podstawowym) zasobie środków językowych piszącego.

Analiza wypowiedzi pisemnych na poziomie podstawowym pozwala wyciągnąć następujące wnioski:

- Zdający w swoich wypowiedziach, nie znając słownictwa, często stosują kalki językowe. Istotne jest, aby wprowadzając zwroty charakterystyczne dla danego tematu, kłaść nacisk na odmiennność sposobu ich funkcjonowania w języku polskim oraz w języku rosyjskim.
- Od maturzystów oczekuje się, że wykażą się oni znajomością leksyki swoistej dla tematu. Dlatego warto zwrócić uwagę uczniów na to, aby unikali oni używania pospolitych słów, zamieniając je na odpowiednie zwroty synonimiczne.
- Niepoprawne użycie struktur leksykalno-gramatycznych oraz błędy językowe i ortograficzne zakłócają rozumienie wypowiedzi zdającego i mogą też powodować obniżenie oceny w pozostałych kryteriach.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu maturalnego z języka rosyjskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z maturzystami w kolejnych latach.

- ❖ Wyniki egzaminu maturalnego w obszarze rozumienia ze słuchu na poziomie podstawowym pokazują, że maturzyści gorzej sobie radzą z zadaniami sprawdzającymi rozumienie tekstu jako całości. Bardzo często zapominają oni o tym, że dopiero po przeczytaniu całego tekstu (akapitu) można powiedzieć, co jest jego głównym tematem lub intencją autora, i skupiają swoją uwagę na pojedynczych słowach. Ważne jest, aby uczniowie potrafili dokonywać syntezy informacji, które pojawiają się w tekście słuchanym lub czytany. Ponadto wskazanie prawidłowej odpowiedzi często wymaga nie tylko zrozumienia poszczególnych wyrażen, ale też skojarzenia różnych informacji. Prawdą jest, że zadania sprawdzające tę umiejętność rzadziej występują w podręcznikach, ale wiele tekstów wykorzystywanych na lekcjach może służyć jako doskonały materiał do ćwiczenia tych umiejętności, np. poprzez wymyślenie tytułu do całego tekstu lub jego części, zaznaczenie słów i wyrażen związanych z poprawną odpowiedzią. Warto też, pracując nad tekstami słuchanymi, zadawać uczniom pytanie *Jaki jest cel wypowiedzi osoby mówiącej?* i zachęcać młodzież, aby w swoich odpowiedziach używała czasowników określających różne intencje autora, np. *предлагать, критиковать, делиться впечатлениями, выражать надежду, предостерегать*.
- ❖ Maturzyści przystępujący do egzaminu na poziomie podstawowym uzyskali stosunkowo niskie wyniki w zadaniu sprawdzającym umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Należy zwracać uwagę uczniów na różnorodne rodzaje związków w tekście (np. logiczne, leksykalne, gramatyczne) oraz na typowe wyrażenia, które wskazują na przykład na kontynuację myśli. Uczniowie powinni też umieć identyfikować słowa, do których odnoszą się poszczególne zaimki, czy chronologicznie porządkować fakty, na przykład poprzez wskazywanie okoliczników czasu. Warto też ćwiczyć z uczniami pisanie krótkich, kilkuzdaniowych tekstów w taki sposób, aby każde kolejne zdanie wynikało z poprzedniego lub było z nim połączone jakimś elementem leksykalnym lub strukturą gramatyczną.
- ❖ Zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym najtrudniejsze okazały się zadania, które sprawdzały znajomość środków językowych. Zdający osiągalni niższe wyniki w tych jednostkach, które wymagały wykazania się znajomością słownictwa oraz związków frazeologicznych niż w tych, które sprawdzały znajomość zagadnień gramatycznych. Tymczasem, ograniczony zakres leksyki wpływa zwykle nie tylko na wynik osiągniany przez maturzystów w zadaniach sprawdzających tę umiejętność, ale często powoduje też niższe wyniki w zadaniu sprawdzającym tworzenie wypowiedzi pisemnej, a pośrednio może też powodować błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych. Analiza atrakcyjności dystraktorów, zwłaszcza na poziomie podstawowym, pozwala wysnuć wniosek, że nieznanomość podstawowego słownictwa jest często przyczyną udzielenia błędnej odpowiedzi.
- ❖ W wypowiedzi pisemnej niezwykle istotną kwestią jest precyzyjny dobór słownictwa i struktur gramatycznych. Od uczniów oczekuje się, że wykażą się znajomością leksyki swoistej dla tematu, będą używać typowych dla danego języka kolokacji, a ich prace nie będą składać się głównie ze struktur o wysokim stopniu pospolitości. Istotne jest więc, aby nauczyciele wprowadzając zwroty charakterystyczne dla danego tematu, zwracali też uwagę na odmiennność sposobu ich funkcjonowania w języku polskim oraz języku obcym.